

Pri. 59. num. 28.

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
DONATIONE SIMPLICI
IN HEREDITATEM PATERNAM
NON CONFERENDA

17624^a

7

P. 296.

QVAM
IN INCLVTA
ACADEMIA IVLIA CAROLINA
ILLVSTRIS IVRECONSULTORVM ORDINIS
INDVLTIV

PRO
CONSEQUENDIS SVMMIS
IN VTROQUE IVRE
HONORIBVS

IN IVLEO MAIORI
AD D. XVI APRILIS MDCCLXII
HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSUVETIS
PLACIDAE ERVDITORVM DISQVISITIONI
SVBMITTIT

CAROLVS FRIDERICVS PAELIKE
VISMARIENS.

HELMSTADII
TYPIS VID. P. D. SCHNORRII,
ACAD. TYPOGR.

6

§. I.

INSTITVTI RATIO.

BONE DEVS! quanta, quanta est Docto-
rum in scholis aequae ac in foro quaestio-
nis altercatio, an donatio simplex in he-
reditatem paternam conferenda sit, nec
ne. Nulli vero Doctorum, quantum equi-
dem scio, hanc subtilem, multisque obsta-
culis vexatam materiem ex instituto exarare et typis
demandare placuit; nisi Viro Consultissimo HEYMAN-
NO, qui decem theses perbreues sub incudem reuoca-
uit, in *Exercitationibus iuris vniuersi* Altorfii 1749. ha-
bitis. Quum autem laudato HEYMANNO hanc contro-

versam maxime intricatam in quatuor tantum plagulas coniciere, et thesin affirmantem cum quatuor exceptionibus offerre visum sit; factum est, ut neque fontes iuris romani neque veram huius quaestionis indolem tangere potuerit. Ita vero ILLVM reipublicae litterariae parum satisfecisse, quivis, me non monente, intelligit. Alii denique, qui ex Iureconsultorum ordine huius quaestionis mentionem faciunt, incidenter tantum de ea tractarunt, et vel in genere de COLLATIONIBVS egerunt, ut GEORGIUS ADAMVS BRUNNERS, IOHANNES GOTTLÖB NEUHAUS, IOHANNES ADAMVS BECKIUS, ARNOLDVS VINIVS, vel occasione tituli Digestorum *de Collationibus* eam enuclearunt, ut HUBERVS, WISSENBACHIUS, STRYCKIUS, vel in *Observationibus* suis illam nobiscum communicarunt, ut Ill. PVEENDORF, WERNHER et reliqui. Quae vero cum ita sint, non inanem ac superuacaneam me operam suscepturum esse profus confido, si in Dissertatione inaugurali id, quod iura circa collationem simplicis donationis decernant, euoluam, simulque eorum opinionem placide refutem, qui cum EXRIPIDE in *Phoenissis* v. 53. sequi cantant :

Κεῖνο κάλλιον, τέκνον,
 Ἰσότητά τιμᾶν, ἢ φίλους αἰεὶ φίλοις,

Πόλεις

Πόλεις δὲ πόλεσι, Συμμάχους δὲ Συμμάχοις
Συνδέει

*Illud multo melius est, o fili
Aequalitatem colore, quae semper amicos amicis,
Urbes urbibus et socios sociis
Colligat.*

et ad donationes applicant; In contrarii demonstratione versatus: *Donationem simplicem in hereditatem paternam non esse conferendam*, probabo. Qualemcumque vero laborem meum, pro modulo ingenii mei, temporisque statu susceptum, Lector aequus ac benevolus in meliorem partem interpretabitur.

§. II.

GENERALIA DONATIONIS PRINCIPIA
TRADIA.

NE VERO illotis manibus, quod GAIUS ICTO I. I. D. *de orig. iur.* nefas visum est, ad materiae susceptae tractationem statim progrediar, quaedam de donatione scilicet definitionem eius et diuisiones praemittram. Est autem Donatio in genere considerata actus, quod aliquid in accipientem, nullo iure cogente, confertur. Principalis eius diuisio est in donationem mortis causa et inter viuos, quarum illa est actus, quo aliquid ob causam mortis expressam

in accipientem transfertur. Haec vero est actus, quo aliquid ex liberalitate in accipientem transfertur. Nec nos mouent variae inter donationem mortis causa et inter viuos differentiae, de quibus in *LVDOVICI Vsu pratico distinctionum iuridicarum* sub titulo *de mortis causa donationibus* fufe agitur. Ad donationis inter viuos diuisionem potius progrediar, quae est vel absoluta siue simplex, ex sola benignitate descendens, vel relata, quae fit ob causam praeteritam siue futuram. Ob causam praeteritam fit donatio propter nuptias et remuneratoria. Illa constituitur vxori a marito in securitatem dotis. Haec fit ob benemerita, quibus donans perfecte obligatur. Haec reuera non est donatio, sed solutio mercedis, licet hodie honestioribus nominibus velerur sc. honorarii, salarii etc. At proprie donatio remuneratoria est, quando nec spes antidori benemeriti data est, nec donatario per legis dispositionem certum quid debetur, quo etiam spectare videtur l. 27. ff. *de donat.* Omnino itaque differt ab honorario, quod hoc promitti quidem soleat, sed indeterminate. Atque haec de donationum definitionibus et diuisionibus sufficiant. Pauca tantum pro instituto de Donatore et Donatario adiicere licebit. Quod ad personam donatoris attinet, regulae sunt: Quicumque est dominus et habet liberam rerum suarum disponendi facultatem,

ratem, ille inter viuos donare potest §. 40. *Inst. de Rev. diuis.* et porro: cui est testamentifactio, ille mortis causa valide donare potest l. 15. ff. *de mort. caus. donat. arg.* l. 7. §. vlt. ff. *de donat.* excipitur tamen filiusfamilias, qui quum testari nequeat nihilofecius mortis causa donare potest; quia donatio est iuris priuati; testamentum vero iuris publici, cuius non nisi ciues romani, adeoque parresfamilias capaces sunt l. 25. §. 1. ff. *de mort. caus. donat.* Ad qualemcunque donationem, tam mortis causa quam inter viuos requiritur ex parte donatarii acceptatio, vt ex definitionibus apparet l. 38. ff. *de mort. caus. donat.* iunct. leg. 77. §. 26. ff. *de legat. II.* alioquin est impropria donatio, quo nomine in l. 29. ff. *de donat.* dicitur: *donari videtur.* Idem probat WERNHERVS in disput. *de acceptatione in donat. necessaria*; contrariam vero alii sententiam PETER DE LVDEWIG in *different. iur. Rom. et German. in donatione et eius barbari annexus acceptatione*; cui accessit TOBIAS RICHTER *de acceptatione in donatione mortis causa non necessaria.* His praemissis sequentes regulae obseruandae. Quibuscum est testamentifactio, et quicumque donationem acceptant, illis mortis causa donari potest l. 35. pr. ff. *de m. c. donat.* §. 24. *Inst. de legat.* Quicumque donationem acceptant, illis inter viuos donari potest. Acceptatio itaque ex parte donatarii est essen-

essentiale donationis requisitum l. 55. ff. de Obl. et Act. maxime, postquam IVSTINIANVS eodem modo perfici donationem, quo emtionem venditionem, sanxit. l. 35. §. 5. C. et §. 2. Inst. de donat. Excipitur tamen I. Donatio piae causae facta, utpote quae subsistit, etiam si non sit acceptata. II. Remissio debiti arg. l. 23 et 53. ff. de solut.

§. III.

ARGUMENTI CONTINVATIO.

IVRE VETERI Romano donatio simplex inter viuos ob vnitatem personarum prohibita erat I. inter coniuges l. 1. ff. et C. de donat. inter vir. et vxor. exceptis quibusdam casibus ab HEINECCIO in *synth. Antiqu. Rom.* L. II. TIT. VII. §. 18. recensitis. At haec prohibitio tantum pertinet ad tempora, quibus conuentio in manum mariti in vsu erat, postea vero restricta fuit ad immodicas et meretricio amore sollicitas, ut late ac pro more cum summa eruditione probauit Fautor ac Cognatus meus, omnibus meis laudibus longe superior Ill. MENCKEN in *diff. de donatione inter virum et vxorem non ipso iure nulla*. Porro II. vetita erat donatio simplex inter patrem et filium in potestate sua constitutum l. 11. C. de donat. quia liberi sui cum patre pro
vna

vna persona habentur l. 1 §. 1. ff. *pro donat.* l. n. C. *de impub. et aliis subst.* et nemo sibi ipsi donare potest *arg.* l. 56 §. 1. ff. *de fideiuss.* Differentiam enim inter dantem et accipientem esse debere, ecquis non videt? Accedit, quod filius nihil sibi, sed omnia patri acquirat l. 1 ff. *si quis a parent. manum.* et ita etiam dominium rei donatae maneat penes patrem l. 17 C. *de donat.* Dari tamen casus exceptos, quibus donationes inter istas personas validae reddantur nemo negabit. Et quidem I. Si eiusmodi donatio confirmetur per silentium et mortem patris, quatenus scilicet quantitatem legitimam non excedit, vel eam excedens actis fuit intimata l. 25 C. *de donat. inter vir. et vxor.* ex parte enim adesse videtur donatio mortis causa, morte vero patria potestas dissoluitur l. 2. C. *de inoff. donat. Nou.* 162. c. 1 et 2. II. Si donatio filio facta ob singularia merita *arg.* l. 34 §. 1. ff. *de donat.* At haec proprie non est donatio, sed quaedam accepti beneficii compensatio l. 1 pr. ff. *de donat. et arg.* l. 27 ff. eod. proptereaque ad aduentitium non profectitium refertur. De meritis tamen omnino constet, necesse est, nec sufficit: dono filio benemerito; veritas enim spectatur, non quod quis finxit l. 8 ff. *de cast. pecul.* ideoque filio incumbit probatio STRYCK *de benemerit.* c. 2. n. 29 sequ. III. Si pater filio mancipia donauerit, et peculium eman-

B

cipa-

cipato non ademerit, ex postfacto donationem perfecisse videtur l. 31. §. 2. ff. l. 17. C. de donat. IV. Si corroboretur per iusiurandum patris c. 28. X. de iureiur. c. 2. de pact. in glo. Si enim pater filio in potestate eius constituto aliquid donet, et iuramento confirmet, quod rem donatam nunquam reuocare velit, eiusmodi donatio valida est. V. Si fiat ex causa castrensi vel quasi castrensi l. 4. C. de aduoc. diuers. iud. VI. mater quoque pro arbitrio liberis inter viuos donare potest l. 1. et 7. C. de inoff. donat. VII. Si pater filio remittat vsumfructum bonorum aduentitiorum l. 6. §. 2. C. de bon. quae lib. Neminem vero futurum esse credo, qui hanc prohibitionem tantum de liberis in patria potestate constitutis intelligendam esse, contendat. Quod enim ad liberos emancipatos attinet, recte pater illis aliquid donare potest l. 34. pr. ff. de donat. quod etiam per l. 2. C. de inoff. donat. confirmatur; quia ratio prohibitionis scilicet patria potestas quae unitatem personarum constituit, cessat. Illi enim, qui e patria potestate dimissi sunt, pro extraneis habentur, vnde illis, vt quibuscunque extraneis, cum effectu a patre donari potest, nec donata reuocationi villo modo subiecta sunt l. 9. C. de reuoc. donat. nisi ex causis in legibus approbatis, ob quas quaelibet donatio rescindi potest, de quibus HEINECCIUS in Element. Iur. Civil. tit. de Donat. §. 462 agit.

Sir

Si autem verum est, uti ex adductis apparet, quod pater filio emancipato cum effectu donare possit, suadendum erit caeterae loco, ut, quotiescumque vel pater filiofamilias vel filiusfamilias patri donat; toties filiusfamilias a patre ad hunc actum emancipetur. Ceterum quam principalia donationis fundamenta tantum anteponebantur, passim obuia praetereo.

§. IV.

AGIT DE ORIGINE COLLATIONIS.

UAM VERO, praestructis donationis principiis, ratio speciminis mei inauguralis postulat, ut de origine collationis eiusque mutatione agam, quo eo facilius via ad ipsam tractationem aperiatur. Originem huius collationis quod attinet, ex antiquo succedendi fundamento, scilicet conseruatione familiae, petendam esse videtur: qui enim ad conseruationem familiae nihil afferre poterant, illi iure succedendi non gaudebant. Emancipati a patre vero, tanquam extranei, a familia, et eo ipso a iure succedendi erant exclusi. Praetor tamen, aequitate motus, liberos emancipatos, et a patre in testamento praeteritos, per bonorum possessionem contra tabulas, aut ex Edicto unde liberi ad hereditatem paternam conuocabat l. §. 2. ff. *quis ord. in poss. scetur.* Licet hic nouus succedendi

dendi modus ex rationibus naturalibus excusationem
 mereretur; attamen heredibus suis per bonorum pos-
 sessionem non mediocri iniuria inferebatur: emancipa-
 ti enim omnia sibi, sui vero omnia patri acquirebant.
 Emancipati igitur non bona tantum post emancipatio-
 nem acquisita praecipua habebant; sed et in partes
 suorum patri quaesitas succedebant, eoque longe me-
 lioris conditionis fiebant, quam sui. Stantibus sic re-
 bus, aequitas naturalis suadebat, ut emancipati acquisita
 quoque, ad aequalitatem inter liberos conservandam,
 conferrent. Vnde *VLPIANVS* in l. i. ff. de *Collat. acquisi-*
sumum esse, ait, *ut sua quoque bona in medium conferant,*
qui appetunt paterna. Qua propter emancipati, impe-
 trata contra tabulas bonorum possessione, cauere de-
 bebant fratribus, qui in potestate manserant, bona,
 quae moriente patre habuerant, se collaturos *PAVL.*
Sent. v. 9. 4. VLPIAN. Fragm. XXVIII, 4. Iure prae-
 torio itaque soli emancipati, cum fratribus, suis he-
 redibus, adscendenti succedere cupientes, ea, quae
 post factam emancipationem quaesuerant, quaeue pa-
 tris fuissent, si in eius potestate mansissent, qualia tunc
 erant omnia aduentitia, in medium conferre iubeban-
 tur. Nec descendentes in patria potestate constituti ad
 collationem in hereditatem paternam erant obstricti,
 quia nihil possidebant, unde collatio fieri posset, quic-
 quid

quid enim acquirebant, patris erat. At videndum erit, an etiam emancipati emancipatis conferre obligati fuerint? Nobis neganda videtur quaestio, quia Praetor *solis suis* emancipatos conferre iusserat, unde merito concludo, emancipatos inter se concurrentes ad collationem non teneri, quod etiam per l. 1. §. 5 et l. 2 §. 5. ff. de collat. bon. l. 9. C. de collat. satis aperte confirmatur. Nec obstat l. 1. §. 16. ff. de coniung. cum emancip. liberis, cuius resolutionem nobis suppeditavit Dom. de BERGER in *Resolut. Legum obstant. tit. de collat. quaest. 1.* Hucusque de collatione secundum ius antiquum.

§. V.

QVID IVRE NOVO RATIONE COLLATIONIS
INTRODVCTVM SIT?

QVEMADMODVM vero reliqua parentum iura sensim imminuta sunt, ita idem circa ius acquirendi per liberos contingit, introductis sub Imperatoribus pecuniis. Hoc enim factu, sui dominium adventitiorum sibi, non patri, acquirebant, istaque conferendi ratio cessabat. Cum porro IVSTINIANVS antiquum succedendi fundamentum auferebat et emancipatos aequae suos ad hereditatem paternam vocabat, factum quoque est, ut non emancipati solum, sed in patria pote-

state etiam constituti ad conferenda ea, quae a viuis parentibus acceperant, adigerentur. Iam Imperator LEO in l. 17. C. de collat. liberis tam suis, quam emancipatis aequa lance, parique modo prospicere voluit, et longe ante eum simile quid SCAEVOLAM tentasse ex l. 1. §. 16. ff. de collat. non e longinquo apparet. IVSTINIANVS denique eadem aequalitatis inter liberos contemplatione commotus, successione ex testamento quoque collationis iura vt optinerent, voluit, nisi expresse prohibita foret, aut aequitas contrarium suaderet Nou. 18. c. 6. Auth. Ex testamento C. de collat. Potissimum autem huius iuris ratio in aequitate et conservanda aequalitate inter liberos quaerenda est, quae etiam regulas interpretandi dubios huius doctrinae casus suppeditare debent. Eadem autem ratione, quae sui, nepotes etiam quae pater accepit conferre debent l. 7. ff. l. 17 et 19. C. de collat. Certarunt de hac quaestione BASTINELLER *de nepotibus in successione aui a parentibus accepta non conferenda* et KRESSIVS *de nepote ea, quae parens accepit in uniuersam conferente*. KRESSII sententia, me iudice, eum analogia iuris maxime conuenit: ex qua enim persona quis lucrum capit, eius quoque factum praestare debet l. 149. ff. de R. I. et qui in ius alterius succedit, iure eius uti debet l. 177. ff. cod. Et hoc quidem valet, etiam si eius hereditati renunciarint nepo-

nepotes. Equidem scio hoc adsertum a B. BOEHMERO in *Introd. in Ius Digest. tit. de collat. bonor. §. 4.* et ibi allegato STRYCKIO aliisque negari, quia scilicet iure proprio succedunt; Sed salua res est. Licet enim iure proprio abstineant ab hereditate paterna et auo succedant, quoad modum tamen diuidendi, iure repraesentationis succedunt, adeoque a conferendi vinculo non sunt relaxati, consentit LÜDER, MENCKEN, CARPZOV, BERLICH, FRANZKIVS et WESTENBERG. Sunt itaque Descendentes cum primi tum vterioris gradus, quibus onus collationis iniungitur. Atque Ascendentes a collatione exempti sunt, quia IVSTINIANVS in Nou. 18. c. 6. collationem ex sola aequitate aestimare voluit. Negari quidem nequit, si rem naturaliter consideramus, quin ascendentes omnino ea, quae a Descendentibus acceperunt, conferre deberent, quia secundum Nou. 118. c. 2 deficientibus descendentes ad hereditatem liberorum admittuntur. Sed obstat iuris veteris reuerentia. IVSTINIANVS in Nou. 18. c. 6. aequalitatem tantum inter liberos seruare studet, et collationem ad ascendentes non extendit. Cui subscribit BOEHMER in *Consult. T. II. Dec. 656 n. 20.* Ceterum quicquid in hoc casu valet de Ascendentibus, valet etiam de Collateralibus, qui eodem iure praetorio ab onere collationis sunt liberati,

ti, quia secundum Edictum soli liberi conferre coguntur, et nihil hac de re in legibus nouioribus mutatum inuenimus. Nec locus erit collationi, quum pari iure ad bonorum possessionem admittantur, et neuter alterum incommodo adficiat l. 1. §. 5. ff. de collat. bonor. l. 1. §. 13. ff. de coniug. cum emanc. liber. Multo minus vero extranei conferre debent, vel collationem petere possunt l. 12 C. commun. utriusque iud. Quod autem ad Coniugem inopem attinet, licet sit extraneus at tamen per Nou. 53. c. 6 conferre debet ea, quae legati nomine accepit, si scilicet minus sit debita portione. Nec valere credo dissentientium opiniones, hanc dispositionem tantum de vxore intelligendam et ad maritum extendendam non esse, statuentes, nam I. nulla adest diuersitatis ratio et II. Nouella laudata expressè hanc sanctionem ad maritum extendit. Euoluas velim HVBERTI praelect. ad Inst. tit. de success. ab intest. secund. Nou. 118.

§. VI.

SISTIT COLLATIONIS DEFINITIONEM, SIMVLQVE REGVLAM DE CONFERENDIS BONIS OFFERT.

QVIAM operae quoque pretium erit, in hac bene ordinanda tractatione, seiuncto iure antiquo a nouo

uo, collationis definitionem conicere. **COLLATIO** itaque iure nouo considerata, est *actus, quo ob voluntatem parentum, ex aequali affectu praesuntam, liberi res, quas animo non donandi, a viuis parentibus, quibus succedunt, acceperunt, et adhuc possident, vel dolo aut culpa amiserunt, communi hereditati ad conseruandam aequalitatem, inferre tenentur.* De Collationis diuisionibus legi merentur **LVDOVICI** *Vfus pract. dist. tit. de collat. dist. II. not. A.* et ibi citati Auctores. Quod autem ad bona, quae oneri collationis subiecta sunt, attinet, consideratis legibus, sequens generalis regula nobis se offert: Omnia bona, quae 1. ab adscendente, cui succeditur, profecta, aut intuitu eius sunt acquisita 2. inter viuos 3. ob certam causam ad liberos peruenerunt et 4. tempore mortis vel vere vel fecte existunt, conferri debent. Ad illustrandam autem regulam nostram exempla adlicere licebit, vbi ordinarie collationi locus est. Quo refero:

I. Dotem. Iustum enim visum fuit, vt filiae dotem conferrent, quia, cum pater ex necessitatis vinculo, ad onera matrimonii sustinenda, filiam dotare teneatur, non praesumitur, quod velit vt filiae dos sit praecipua I. I. §. I. ff. de dot. collat. *Exceptiones offert STRVVIVS in Synt. Iur. Ciuil. Exerc. 37. tb. 42.*

II. Donationem propter nuptias. Vt dos a filia,

C

ita

ita a filio donatio propter nuptias ab adscendente accepta et in securitatem dotis vxori vel sponsae data conferenda est l. 29. C. de inoff. test. l. vlt. C. de dot. promif. l. 17. 19 et 20. §. 1. C. de collat.

III. Omnem donationem ob causam. Cui annunciantur subsidia paterna l. 17. in f. C. de collat.

IV. Mulcta pro filio praestita. Delictum enim vnus non debet nocere reliquis l. 22. C. de poen. et pater non ex liberalitate, sed potius ex necessitate mulctam pro filio soluisse videtur VINNIUS de collat. c. 13. n. 10.

V. Quod pater pro filio fideiussore soluit, quia pater necessitate adactus non donandi animo hoc fecisse praesumitur l. 18. in f. ff. de adim. leg.

VI. Id quod pater impendit pro filii praebenda, vbi quaeritur, vtrum pretium, quo praebenda emta, an vero illud pro quo tempore mortis patris vendi posset, conferri debeat? posterior sententia cum analogia iuris magis conuenire videtur arg. l. 30. §. 2. C. de inoff. test. sed prior teste STRYCKIO de successione ab intest. Diff. II. c. 3. §. 5. est in foro recepta: Sufficiant adducta exempla ad demonstrandum, quatenam bona secundum regulam nostram in collationem veniant. Attamen omnino cum adhibita restrictione haec intelligenda esse, autumo, nisi aequitas naturalis aliud quid suadeat, aut ex circumstantiis contrarium appareat, si scilicet pater

ter

ter collationem remiserit, vel prohibuerit, nam libera est parentibus vni plus relinquendi, quam aliis facultas, modo liberi non fraudentur in legitima l. 8. C. de inoff. test. et nihil interest, siue remissio expresse fiat, siue tacite. BERLICH P. II. Dec. 249.

§. VII.

CONTINET BONA, QVAE AB ONERE COLLATIONIS EXEMTA SVNT.

ORATIO MEA se vertit ad ea bona quae non conferuntur. Iam vero per reg. nost. ea tantum conferuntur, quae quis a viuis parentibus accepit; exinde autem omnino sequitur, vt collatio in iis, quae mortis causa acquiruntur, cessare debeat, quo pertinent

I. Fideicommissa liberis relicta l. 1. §. 19. ff. de collat. bonor. l. 10. C. de collat.

II. Legata l. 4. ff. de dot. collat. et quae liberis, vt praecipua habeant, relinquuntur, vt praelegatum dotis aut donationis propter nuptias l. 10. C. de collat. l. 39. §. 1. ff. famil. hercis. Negare non possum, quin legata olim conferri debuissent, vti apparet ex l. 1. §. 18. ff. de collat. postquam vero legata et fideicommissa a Iustiano sibi sunt per omnia exaequata, ita, vt quod deest legatis, repleatur ex natura fideicommissorum l. 2. C. comm. de legat. et fideic., factum quoque est, vt ea,

C 2

quae

quae legati nomine relinquuntur, a collatione exempta sint. Et hac ratione conciliari posse l. 1. §. 18 et 19. all. credo.

III. Mortis causa donationes l. 13. C. de collat. suspenduntur enim a conditione mortis, cuius eventus non nisi post mortem donatoris existere potest. Ea vero, quae post mortem eius, de cuius successione agitur, acquiruntur, in collationem non veniunt. l. 2. §. 2. l. 15. §. 19. l. penult. ff. et l. 6. 13 et 15. C. de collat. Ex eadem regula porro sequitur, ut bona, quae aliunde quam ab adscendente, scilicet ab extraneo, aut cognato, profecta sunt, non conferantur, qualia sunt bona adventitia tam ordinaria, quam extraordinaria l. ult. C. de collat. Quaedam denique, licet secund. reg. nost. in collationem venirent; attamen privilegiata sunt et ab onere collationis liberata. Quo referuntur

I. Bona castrensis l. 12. C. de collat. l. 1. §. 13. ff. de collat. bonor. l. 4. ff. de cast. pecul. quod etiam probat IUVVENALIS Satyr. ult. v. 51.

*Nam quae sunt parta labore
Militiae, placuit, non esse in corpore census,
Omne tenet cuius regimen pater.*

II. Bona quasi castrensis, quae scilicet filiusfam. occasione militiae togatae acquisiuit l. 1. §. 15. ff. l. ult. C. de collat. quo etiam pertinent ea, quae filios. ad discen-
das

das artes liberales et quasuis dignitates obtinendas dantur l. 1. §. 16. ff. de collat. bon. Ex quibus sequitur, ut sumtus in studia non conferantur l. 50. ff. famil. bercisc. **XV VIER**, de immunitate studiorum, aliorumque sumtuum a collatione Tubingae 1688. Huc etiam referuntur libri in usum filii ab adscendente comparati, sunt enim arma studiosorum l. 4. pr. ff. de cast. pec. l. 4. C. famil. excisc. Porro huc pertinent sumtus peregrinationum **WERNER** in Obs. forens. T. 1. P. 2. Obs. 424. Deinde debita, ex causa studiorum viuo patre contracta, modo sint licita, honesta, modica, et studiorum gratia facta. Quae itaque in academiis lautiori victui, amictui, symposiis et conuersioni cum consensu patris impenduntur, non conferuntur, aliquid enim hic leuitati iuuenili concedendum videtur, qua

Imberbis iuuenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis, canibusque, et apici gramine campi:
Cereus in vitium secti, monitoribus asper,
Vtilium tardus prouisor, prodigus aeris,
Sublimis, cupidusque, et amata relinquere pernix

MORATIUS de arte poet. v. 161. sequ., licet **BODINVS** in dissert. de collatione sumtuum studiorum Halae 1703. habita §. 25. contrariam defendat sententiam.

III. In collationem non veniunt ob benemerita donata arg. l. 10. C. de collat.

IV. Nec. Lytrum, quo pater filium, iusto dolore motus a captiuitate liberauit l. 17. C. de *postlimin.* et denique.

V. Simpliciter donata a collatione eximuntur, de quibus in sequentibus ex instituto agendum erit.

§. VIII.

DONATIO SIMPLEX IN HEREDITATEM

PATERNAM NON CONFERTVR.

IPSE tractationis ordo ad indagationem thesios me accedere iubet. Demonstrabo itaque: *donationem simplicem, ob perspicuam donatoris intentionem, in hereditatem paternam non esse conferendam.* Quenam, quaeso, potest esse intentio eius, qui aliquid in accipientem nullo iure cogente, sed ex mera liberalitate transfert? Sane, nisi me omnia fallunt, ea mente atque intentione hunc liberalitatis actum suscipit, vt donatarius inde eius amorem ac beneuolentiam erga se agnoscat, remque donatam grata mente accipiat. Facta autem hoc modo donatione, quis est in quem tanta sit imaginationis vis, vt sibi persuadeat, donatorem tantum dominium rei donatae ad sex aut decem annos in donatarium transferre, et, elapsis annis, reuocare velle. Ponamus etiam, quod donatori tempore donationis iam extant liberi, haud validum ex naturali donatoris erga liberos amore argumentum deduci potest, eum verentem, ne liberi aliquantulum per hanc donationem

nem

nem laedantur, voluisse, vt donatarius rem donatam, morte secuta, liberis restituat, et fructibus inde perceptis sit contentus. Nemo certe, et ego sum auctor, ita praesagax est, nisi expressa donatoris voluntas de re donata eius liberis restituenda concurrat. Faciamus applicationem ad patrem donantem et filium acceptantem. Pater aut alius quis adscendentium dat vni ex liberis aliquid ex mera liberalitate ad amoris benevolentiaeque resseram. Quenam est, quaeso, intentio patris? Fortasse vt filius thesaurum, quem defuncto patre acquireret, videat, et acceleratam eius mortem, quo eo citius dominus thesauri fiat, ex voto exoptet, atque expectet? Aut fortasse, vt fratribus sororibusque enarrat, quanam sint bona patris, quaeque inter eos post obitum patris in diuisionem veniant? Aut denique, vt filio rem quandam vsque ad mortem suam gratis vtendam tradat, et morte secuta restituendam, quod parum aut nihil differet ab eo, si quis extraneus mihi rem in commodatum daret; eadem enim adest vtilitas, idemque benevolentiae specimen. Alia itaque omnino esse debet intentio patris, qui vni liberorum simpliciter ac absolute donum dedit, scilicet, vt illud habeat praecipuum, et vt intelligat, patrem sibi prae caeteris singulari fauore ac amore affectum esse. Quomodo autem optineretur finis quem
 sibi

sibi pater habet propositum, si filius, post mortem patris donatum conferre et cum reliquis liberis diuidere teneretur? Quis ex hoc actu donandi iustam conclusionem eruere potest, quod pater tantum filio usufructum rei donatae ad mortem suam concedere voluerit? Obiiciunt quidem dissentientes pater imputet sibi, quod mentem suam non perspicue declarauerit: donatio enim non praesumitur, nec credendum est, patrem reliquos liberos laesione quadam afficere voluisse. Sed respondemus, quod sane voluntatem suam perspicue declarauerit pater, qui hunc filium prae reliquis amore suo dignum censet; alioquin omnibus aliquid donasset aut nulli. Ipse itaque donandi actus satis indicat, quod pater hunc reliquis praeferre et aequalitatem inter liberos negligere velit. Hoc dictum velim pace *Viri excellentis doctrinae ac famae* IOH. HEVMANNI, CVI in *Exercitationibus iuris vniuersi spec. IX.* contrariam sententiam contra WERNHERVM defendere visum est. Noua vero dubia in inuestiganda quaestione nobis mouet *Vir Elegia mea longe supergressus* FRID. ESAIAS PVENDORF in *Obs. iur. vniuers. obs. 17.* concedens quidem donationem simplicem non conferri, ea tamen limitatione, nisi a patre filiofam. facta. Nam, inquit, plane, si pater filiofam. donauerit, donatio, nulla est, quia inter patrem et filium contra-

ctus

ctus non subsistit. Exinde autem sequeretur, toram nostram pertractationem nullius esse utilitatis. Quum vero iam supra §. III. demonstratum dedimus, dari casus exceptos, quibus omnino donatio inter patrem et filium subsistat, fas etiam nobis visum est, meditationes eo magis ad hanc donationem dirigere, quo minus de alia donatione eiusque collatione dubium oriri possit. Res enim a matre vel extraneo donatae ad peculium adventitium pertinent, et, quod extra omnem dubitationis aleam positum est, ab ipsoque *Consultissimo* PVERENDORFIO conceditur, a collatione exemptae sunt.

§. VIII.

DONATIONEM SIMPLICEM NON ESSE CONFERENDAM LEGE XX. §. I. COD. DE COLLAT. PROBATUR.

NE VERO thesin nostram ex sola donatoris intentione demonstrare cupiamus, operae quoque pretium erit id, quod in legibus de conferenda aut non conferenda donatione simplici in hereditatem paternam sancitum est, brevibus explicare. Etenim verum est, quod, si leges nostras evoluamus, saepe dispositum inueniamus, ut ea, quae in peculium, aut dotis nomi-

D

ne

ne, vel propter nuptias liberis data sunt, conferri debeant. Quis vero est, qui ex legibus demonstrare audeat, quod liberis expresse necessitas simplicem donationem conferendi imponatur. Ex aduerso potius, ut liberi ab onere collationis exempti sint, variis in legibus haud obscure dispositum reperiemus. Audiamus hac de re IVSTINIANVM Imperatorem in leg. 20. §. 1. C. de collat.

Ad haec, inquit, cum ante nuptias donatio, vel dos a patre data, vel matre, vel aliis parentibus pro filio, vel filia, nepote, vel nepte, cacterisque descendantibus conferatur: si vnus, vel vna liberorum ante nuptias tantummodo donationem, vel dotem, non etiam simplicem donationem accepit, vel acceperit, alter vero, vel altera neque dotem, neque donationem ante nuptias a parente suo suscepit, vel suscepit, sed simplicem tantummodo donationem; ne ex eo iniustum aliquid oriatur, si ea quidem persona, quae ante nuptias donationem, vel dotem suscepit, conferre eam cogenda sit: illa vero, quae simplicem tantummodo donationem meruit, ad collationem eius minime coarctanda est: si quid huiusmodi acciderit, iubemus ad similitudinem eius, qui ante nuptias donationem, vel dotem conferre cogitur, etiam illam personam, quae nulla dote, vel ante nuptias donatione data, solum simplicem donationem a pa-
ren-

rentibus suis accepit, conferre eam: nec recusare collationem ex eo quod SIMPLEX DONATIO NON ALITER CONFERTVR, NISI HVIVSMODI LEGEM DONATOR TEMPORE DONATIONIS SVAE INDVLGENTIAE IMPOSVERIT.

Recensentur his verbis duo tantum casus, quibus donatio simplex conferenda sit: vnde merito colligitur extra eos collationem non exigi. Casus excepti sunt, I. Si vnus liberorum donationem propter nuptias vel dotem, alter vero, qui a parentibus se haudquaquam disunxerit, donationem simplicem acceperit, tunc vt ille, qui dotem vel donationem propter nuptias accepit, ita et hic, qui tantum donationem simplicem accepit, ad collationem tenetur; quia hoc casu pater, ad conditionem liberorum exaequandam, donationem simplicem fecisse censetur. II. Donatio simplex extra hunc casum nunquam confertur; nisi pater expresse ea conditione ac lege donauerit, vt post mortem suam in hereditatem conferatur, ne praecipua apud filium vel filiam permaneat. *DIONYSIVS GOTHOFREDVS* quidem *in glossa ad legem nostram lit. m.* alium huius legis sensum putat; in verbis scilicet finalibus: *Nisi huiusmodi legem donator tempore donationis suae indulgentiae*, vanum donatarii argumentum proponi disputat, ac ab Imperatore reiici; ita vt sensus huius legis sit. Donationem simplicem vni vel pluri-

bus liberorum factam, semper conferri debere, nec donatarium posse collationem recusare sub vano hoc praetextu, quod donatio simplex a collatione exempta sit; nisi donator expresse collationem fieri iusserit. Sed, in verbis hisce iterum iterumque perlectis, nullum donatarium fermocinantem inuenio; et hoc quoque concessio, nihilominus interpretatio nostra nullo modo infringitur. Imperator enim de eo tantum iudicat, quod per exceptionem a donatario allegari posset: sc. cum donatio simplex nunquam conferretur, nisi donator expresse id fieri iusserit, se quoque in hoc casu licet reliqui donationem propter nuptias et dotem conferant, simplicem donationem conferre non debere. Et hanc exceptionem in hoc casu reiicit Imperator. Nec nos mouet opinio eorum, qui distinguunt inter donationem a matre auoque materno factam, et eam quae a patre profecta est; in priori casu immunitatem ab onere collationis admittentes, negantes in posteriori. Etenim haec distinctio non inuenitur in laudata *lege 20*, quae potius generatim loquitur, cuiusque principium patris aequae ac matris aliorumque parentum facit mentionem.

§. X.

EXPLICAT LEGEM XIII C. FAMIL. ERCISC.

ET AB OBJECTIONIBUS VINDICAT.

AD vltiorem argumenti probationem haud pa-
rum faciet adductio constitutionis *Impp. DIOCLETIA-*
NI et *MAXIMIANI* in l. 18. C. *famil. ercisc.*

*Filiae cuius nomine pater res comparauit, si non
postea contrarium eius iudicium probetur, per arbi-
trium diuidendae hereditatis praecipuas adiudicari
saepe rescriptum est. His itaque, si patri successisti,
quem nomine tuo quaedam comparasse dicis, aduer-
sus sororem tuam apud Praesidem prouinciae, si res
integra est, vti potes.*

Verus huius legis sensus secundum regulas sanae
interpretationis erit: Res, quas pater filiae donauit,
post mortem eius in hereditatem non conferuntur; ni-
si, id voluisse pater, probetur. Quo autem rationes
de nostra interpretatione reddamus, sciendum est: *filiae
donare, et nomine filiae comparare vnum idemque esse.*
Ad probandam hanc sententiam me in partem *legis 32
§. 1. ff. de donat. inter vir. et vxor.* conicio, vbi *donare
alicui, et animo donandi alicuius nomine comparare* pro
synonymis accipiuntur. BEYERVS quidem in *Delin.
Iur. Ciuil. tit. de Collat. pos. 21. not. f. pag. m. 496. a. me
plane*

plane est alienus, distinguens inter *rem filiae nomine a tertio comparare*, et *rem ex propriis filiae donare*; qua propter WISSENBACHIVM carpit, qui, hanc distinctionem ineptam esse, credit. Ad WISSENBACHIVM refutandum his verbis utitur: *In prohibita inter coniuges donatione ob rationem prohibitionis (ne coniuges practextu mutui amoris se inuicem spolient, et venalitia fiant matrimonia) idem esse largior, utrum ex propriis maritus donet, an aliunde pro uxore comparet; At in quibuscunque aliis iuris capitibus idem esse nemo euincet, praesertim qui cogitat, pecuniam in singularibus in locum rei, remue in locum pretii non succedere.* BEYERVS affectam habet SCHLITIVM, qui in *not. ad LVDOVICI usum pract. dist. iur. tit. de donation. not. C. p. m. 116. ad Dom. de BERGERVM* refellendum *κατά πῆδα* BEYERI verba profert. Si autem verum est id, quod ipsi *Dissentientes* concedunt, *donare alicui*, et *animo donandi alicuius nomine comparare* in *leg. 32 cit.* synonyma esse, non inteligo, quo iure siue secundum quasnam interpretandi regulas verba *leg. 18. all.* absque omni necessitate in alium sensum detorquere cupiant, cum in *lege* ne vestigium quidem inueniatur, ex quo tale quid conici possit. Et quid est, quod analogiae iuris magis conueniat, quam quod eadem verba in diuersis legibus eundem sensum recipiant, nisi circumstantiae et verba antecedent-

dentia consequentiaque aliud suadeant. Nec argus profecto in leg. 18. aliquid de tertio vel de propriis inueniet, unde diuinatoriam hanc interpretationem esse, plane auro. Caeterum id, quod Dissidentes addunt ad stabiliendam suam opinionem, res scilicet in locum pretii vel pretium in locum rei haud succedere, non erit magni momenti. Si enim filia pretium deberet conferre, non dici posset cum effectu, res ei praecipuas adjudicari. Tandem cum STRYCKIO in *diff. XI. c. 4. §. 13. sequ. de success.* mihi lis erit, qui eousque in dissentientium opinione propaganda progreditur, ut ei leg. 18. saepe laudatam explicare visum sit de patre, qui ex propriis rem filiae nomine sine animo donandi comparauerat, ita ut filia rem illam quidem habeat praecipuam; sed pretium in rem a patre impensum in hereditatem paternam conferre debeat; addita hac ratione: donatio non praesumitur, credita ergo illa pecunia magis, quam donata videtur. Facit quoque sibi ipsi instantiam quod filia rem emptam hoc modo non haberet praecipuam; At respondet: in *id. l.* tantum dicitur, filiam rem illam praecipuam habere debere, non vero pretium, magis enim ipsius interesse poterit, rem non conferri, quam pretium, quo res emta. Cum vero in lege nostra nihil de pretio disponitur, sed simpliciter sancitum legitur, res a patre filiae nomine compar-

paratas praecipuas adiudicari, nescio, quomodo Imperatores hac locutione vti potuissent, si filia pretium conferre deberet. Et hanc interpretationem inuat etiam l. 2. C. *de inoff. donat*; Ex qua satis perspicue apparet, quod iure veteri ea, quae simpliciter liberis donata erant, in collationem non venissent, sed potius officio arbitri familiae erciscundae illis praecipui loco adiudicata fuissent. Ceterum ex coniecturis et circumstantiis quoque colligendum est, patrem voluisse, vt res filiae praecipua esset, dum rem nomine eius emit, ipsique tradidit; quod sane facturus non fuisset, nisi voluntatem simpliciter donandi habuisset.

§. XI.

TRADIT LEGEM 25 COD. DE DONAT.
INTER VIR. ET VXOREM.

IAM VERO ex eo argumento thesin nostram demonstrare cupimus, quod donatio a patre liberis facta per mortem eius corroboretur, quapropter l. 25. C. *de donat. inter vir. et vxor.* adducere licebit, vbi dispositum legimus:

Donationes, quas parentes in liberos cuiuscunque sexus in potestate sua constitutos conferunt, vel vxor in suum maritum, vel maritus in suam vxorem, vel

vel alteruter eorum in aliam personam, cui constan-
 te matrimonio donare non licet, vel aliae personae
 in eam cui donare non poterant, ita firmas esse per
 silentium donatoris, vel donatricis sancimus, si us-
 que ad quantitatem legitimam, vel eam exceden-
 tes, actis fuerint intimatae. Nam amplioris quan-
 titatis donationem minime intimatam, nec per si-
 lentium eius qui donauit, confirmari concedimus.
 Sin vero specialiter eas in suprema voluntate do-
 nator vel donatrix confirmauerit, sine ulla dis-
 tinctione ratae habebuntur: ita tamen, ut si quidem
 ultra lege definitam quantitatem expositae, minime
 in actis insinuatae fuerint: specialis earum confir-
 matio ex eo tempore vim habeat, ex quo eadem
 donationes confirmatae sunt. Si vero vel non am-
 plior sit donatio, vel cum amplior esset, in actis
 insinuata sit: tunc et silentium donatoris, vel donatri-
 cis, et specialis confirmatio ad illud tempus refera-
 tur, quo donatio conscripta sit: sicut et alias rati-
 habitationes negotiorum gestorum ad alia reduci tem-
 pora oportet, in quibus contracta sunt. Nec in car-
 terum subtilem diuisionem facti, vel iuris introdu-
 ci posse.

Cum itaque Imperator IUSTINIANVS in hac le-
 ge expresse sanxerit, ut donatio a patre liberis facta, et

E

mor-

morte eius confirmata valere ac subsistere debeat; sequitur, ut simul eiusmodi donationem ab onere collationis liberare ac irrevocabilem reddere voluerit. Nullius enim haec donatio effectus esset, et filiusfamilias minime se iactare posset, quod veram ac irrevocabilem donationem accepisset, si eam post mortem patris conferre, et eo ipso irritam facere deberet. At quid vero hanc demonstrationem ulterius deducere intendimus? Nonne expediti iuris est, quod ea, quae liberi post mortem patris acquirunt, non conferantur? Iam vero haec donatio morte patris demum conualescit; ideoque liberos morte eius eam summo iure acquirere, natura ultimarum voluntatum indutam, merito contendendo. Carpit quidem supra laudatus SCHLITTVS l. c. ob hanc adferriorem Dom. de BERGER et responsionem ex ipsa lege 25 in promptu esse, sibi persuadet. Eiusmodi, inquit, donatio retrahitur ad id tempus, quo facta, et sic indolem ac naturam donationis inter vivos habet; quae vero a viuis parentibus acquiruntur regulariter conferri debent. At ex hac ad refutationem responsione parum solatii hauriri credo; Si enim verum esset, quod haec donatio naturam donationis inter vivos indueret; sequeretur, ut ipso iure nulla esset, quia, ut iam supra demonstravimus, donationes inter patrem et filium plane non subsistunt, nisi in
casi-

casibus exceptis. Inde recte concludo, quod, licet haec donatio ad tempus facta donationis retrorahatur, naturam tamen donationis inter vivos propterea non statim habeat. Quamvis enim ad id tempus, quo facta est, reducatur, prius tamen non subsistit, quam donator decesserit, atque hincinde morte demum confirmatur, eoque intuitu naturam ultimae voluntatis, quae respuit onus collationis, retinet. Porro et aliam cum BERGERO rationem sistere liceat, scilicet: quidquid in fauorem liberorum introductum est, in eorum odium derorqueri non debet. Iam vero in fauorem liberorum introductum est, ut donationes, quae alioquin ipso iure irritae sunt, subsistere debeant, si morte patris confirmentur; quod beneficium omnino in eorum odium derorqueretur, si non obstante hac dispositione ad collationem essent obstricti. Atque ex adductis haud obscure liquet, quod retroractio, cuius in lege nostra mentio fit, de fructibus rei donatae potissimum ita intelligenda fit, ut eos Donatarius non a tempore confirmatae, sed iam a tempore conscriptae donationis suos faciat, cum extra hunc casum fructus rei donatae demum a tempore confirmatae non vero conscriptae donationis lucraretur. In hoc itaque casu donatio ad tempus factae donationis retrorahitur. Et haec argumenta sufficiant ad confirmandam sententiam;

E 2

quod

quod donatio simplex in hereditatem paternam non fit conferenda.

§. XII.

OFFERT RESOLUTIONEM OBSTANTIS
LEGIS XIII COD. DE COLLAT.

IAM VERO instituti ratio poscit, ut ad legum obstantium resolutionem me accingam; qua propter primo loco legem XIII Cod. de Collat. offerre licebit, qua

Si donatione tibi post mortem patris fundum quaesisti, soror tua portionem eius vindicare non potest.

Nam si is filiaefamilias constitutae tibi a patre donatus est: cum sorore patri communi succedens, eum praecipuum habere contra iura postulas.

cautum est. Ad eruendam genuinam huius legis mentem, permulti Doctorum laudabilem nauarunt operam; paroemia vero: quot capita, tot sensus, et hic sibi locum vindicat. A re mea quidem longe alienum foret, si omnium opiniones enarrare ac errores circa interpretationem huius legis commissos demonstrare vellem, praesertim quum WISSENBACHIVS ad b.t. thes. XII in conquirendis Interpretum argumentis operam lauet. Attamen vero inter reliquos legum administratos SOVEANVM, et qui eius vestigia pressit FACHINVM fas visum est adducere. Hi enim laudati vim textui
sa-

facere ita conati sunt, vt particulam negatiuam addant, et loco verborum, *filiaefamilias constitutae tibi*, ponant, *filiaefamilias non constitutae*. Sed quis est, quaeso, qui hanc interpolationem interpretationis nomine honorare possit, quum nullus dubito, quin hoc modo omnium legum sensus pro lubitu explicare, facilis esset negotii. Concessa etiam hac violenta interpretatione, sequeretur, vt liberi tantum emancipati, donationem simplicem conferre debeant. Quilibet vero, me non monente, hoc adferrem legibus ex iure nouo supra allatis maxime aduersari, videt; qua propter sicco etiam pede transibo, quod memorata locutio inusitata et legibus sit incognita. Nec magis nos ad se trahit ANTONIVS FABER qui in *Dec. 40. Cor. I.* textum nostrum ita emendat, vt verba *a patre*, vel plane reiicienda, vel eorum loco, *a matre*, substituenda disputet. Sed hoc est lacerare leges, non explicare. Alium explicandi modum sibi proposuit CUIACIVS L. III. *Observationum c. 30.* qui distinguit inter *successionem ab intestato* et *ex testamento*, et priori casu secundum legem nostram donationem simplicem conferri debere, posteriori non debere, ventilat. Sed haec distinctio eo ex fundamento reiicienda est, quod tempore DIOCLETIANI et MAXIMIANI, qui sunt auctores citatae legis 13, collatio ex testamento nondum fiebat, nisi re-

stator eam fieri expresse praecepisset l. 1. §. 7. D. de collat. honor. l. 10. C. de collat. Tandem HUBERVS in prael. ad Pand. tit. de Collat. pos. 4., quem secutus est IOH. GOTTL. NEVHAUS de Collat. honor. §. 30., alio interpretandi modo vitur, qui quidem largitur, filiamfamilias, de qua lex loquitur, ad collationem teneri; non vero liberos emancipatos. Et hanc quidem diuersitatis rationem affert: quod donatio filiaefam. facta, propter vinculum unitatis personarum inualida sit l. 1. §. 1. D. pro donat. l. 3. §. 2 sequ. de donat. inter vir. et vxor. §. 4. Inst. de inutil. stipulat. adeoque res a bonis paternis alienata non videatur, sed conferenda; quibus obflare non putat, quod eiusmodi donatio post mortem patris conualescat; eo enim inquit, non statim conferendi necessitas excluditur. At supra a me manifeste demonstratum esse opinor, quod donatio patris filiosam. facta ipso iure nulla sit, nisi morte eius valida ac irrenocabilis sit reddita. Et ut verbis Dom. WERNHERI utar! incongruum plane est, eodem tempore donationem ratam haberi et simul conferri.

§. XIII.

ARGVMENTI CONTINVATIO.

MIHI VERO, quod pace tantorum Istorum, dixerim, quorum immortalia in Iurisprudenciam merita perpetuo veneror, duplici modo legem conciliari posse, videtur.

Si-

I. Si legem non de simplici donatione, sed de donatione ob causam intelligamus, et speciatim de donatione dotis causa facta, quae interpretatio auctorem agnoscit DECIVM, relata a FABRO *Decad. 40. Err. 2.* Hanc quoque interpretationem, licet a BACHOVIO *ad Treutlerum Vol. 2. Disp. 17. thes. 5. Tit. 9.* plane diuinatoria vocetur; tamen ex sequentibus rationibus subsistere, merito contendo.

1) Quia haec donatio magis praesumitur, quam simplex donatio, imprimis hoc loco ob conditionem donatariae, quae est filiofamilias 2) quia haec species donationis in l. c. 13. proposita statim et ab initio valida est, quum donatio simplex, filiofamil. facta, morte demum patris valida reddatur. Ex quibus plane sequitur, vt haec lex non de alia quadam donationis specie intelligenda sit.

II. Si cum VINNIO *de Collat. C. XV. §. 10.* saepe allatam legem non de vera ac propria donatione, de datione in peculium explicemus. Sic enim legem nostram facili negotio cum *leg. 18. C. famil. excise.* conciliare possumus; praesertim cum vtraque ab iisdem Imperatoribus, DIOCLETIANO ET MAXIMIANO lata sit. Sunt quidem, qui hanc interpretationem pro violenta venditant, VI BRUNNERVS *cap. 4. n. 812.* et SCHLITTIVS l. c. sed inuictum non esse credo, quod in peculi-

um dare per verbum *donare* indicetur, vt apparet ex l. 31. §. 1 et 2 D. de donat. l. 37 §. 1. l. 49. ff. de acqu. rer. dom. Huic etiam interpretationi subscribunt DVARENVS cap. 2 de collat. BACHOVIVS ad Treutlerum l. c. WERNHER in Obseru. P. 1. obs. 367, immo eandem communem esse, dicit Ias. ad Autb. Ex testam. C. de collat. Et eo magis haec interpretatio subsistere potest, quo certius est, quod in his donationibus praecipuis ad voluntatem patris respiciendum sit. Si enim eo animo filio quid donauerit, vt filii proprium sit, neque voluntatem mutauerit, a collatione exemptum est; si vero in peculium dederit, in collationem omnino veniat.

§. XIV.

CONTINVAT ARGVMENTVM SIMVLQVE
NOVELLAE XVIII CAPVT VI
REPRESENTAT.

TRANSITVM nunc ad Ius nouum facere licebit, ex cuius fontibus sibi aliquantulum solatii promanare aduersae sententiae Patroni forraste iactabunt. Maxime vero huc pertinere videtur *Novellae XVIII caput VI.*

Illud quoque, inquit IVSTINIANVS, bene se habere credimus hac lege complecti: prioribus enim legibus volentibus, in collationibus si quidem sine testamento
move-

morentur parentes, collationes secundum earum virtutem fieri: si vero testati nihil dicentes de eis, locum non fieri collationibus, sed res habere per dotem forte aut alio modo datas: et quae sunt relicta defendere: Nos sancimus, non esse omnino talem opinionem: sed siue quispiam intestatus moriatur, siue testatus, quoniam incertum est ne forsitan oblitus datorum, aut quae tumultu mortis angustiatus, huius non est memoratus, omnino esse collationes, et exinde qualitatem, secundum quod olim dispositum est, nisi expressim designauerit ipse se velle non fieri collationem, sed habere eum qui cogitur ex lege conferre, et quod iam datum est, et ex iure testamenti: omnibus quae prius de collationibus a nobis sancita sunt in sua virtute manentibus.

Summam huius capituli nobis offert *Authentica Ex testamento C. de collat.* et eo redit, ut collatio dotis et donationis propter nuptias aequae ex testamento ac ab intestato fieri debeat; nisi defunctus expressim aliud designauerit. Verba vero dicti capituli, *per dotem forte, aut alio modo datas* scrupulum fortasse animo ita iniicere possent, ut in iis quoque donationem simplicem latere, quis putaret. At minime video, cur haec verba non de donatione propter nuptias, militiam, vel ob aliam causam intelligere liceat; Quo etiam ea, quae tempore emancipationis aut deinceps ad familiam in-

F

stru-

fruemdam filio data sunt, referre possumus, quia haec filius non iure simplicis donationis, sed ob causam quandam accepit. Nec eorum reiicio interpretationem, quibus placet haec verba de donatione simplici explicare, eo scilicet in casu, quo ab vna parte donatio simplex, ab altera dos, vel donatio propter nuptias conferuntur. Ipse enim IVSTINIANVS profitetur in allegato capite in fine: *discrimen tantum testati et intestati sublatum esse, omnibus, quae prius de collationibus a se sancita sunt, in sua virtute manentibus.* Aliud forsitan dubium d. capitis verba mouere possent, vbi Imperator, *omnino*, inquit, *esse collationes et exinde qualitatem, secundum quod olim dispositum est.* Quas voces subobscuras I. FRID. HOMBERGK ZV VACH his verbis interpretatur, *Omnino collatio aequaliter fiat, vti iam constitutum est.* Ex quibus autem sequeretur, vt omnia bona, etiam ea, quae per donationem simplicem ab adscendentibus ad liberos prouenta sunt, conferri debeant. Prouocat autem IMPERATOR ad *Constitutionem* LEONIS, quae hodie legitur in l. 17. C. *de collat.* et qua cautum est, vt liberis omnibus, quocumque iure ad successionem vocentur, siue ab intestato, siue ex testamento, aequa lance parique modo prospiciatur. Quae legis verba accipienda sunt de regula, qua in illo casu exceptio admittitur, quo ipse pater vnus libe-

liberorum conditionem reliquis meliorem esse voluit, quaeque voluntas ex ipsa donatione simpliciter ac absolute facta satis colligitur vt supra §. VIII. probauimus. Et haec demonstrata sufficiant, ad dubia supprimenda, quae aduersarii ex d. Nouellae capite ad stabiliendam suam opinionem exculpere possent.

§. XV.

SISTIT VLTERIOREM ARGVMENTI CONTIOVATIONEM, SIMVLQVE VERITATEM THESEOS PER RESPONSA CONFIRMAT.

ALIVD ADHVC propugnaculum vbi Dissentientes refugium quaerere solent, occupandum, et hostibus adimendum superest. Sunt quidam, qui necessitatem simpliciter donata conferendi inde colligere student, quod mortis causa donationes in quartam imputentur, quibus simplicem donationem respondere putant. Quae vero in quartam imputantur, etiam in collationem veniunt. Sed hanc coniecturam merito ineptam clamat VINNIVS *de collat. c. 15. n. 10.* et profecto, debilitas virium mearum non patitur, vt vlllo modo possim introspicere, qua ratione imputatio in quartam ad conferendi necessitatem quadret. Inde enim prono alueo flueret, quod legata, fideicommissa et mortis causa data, quae sine omni dubio in quar-

ram imputantur, etiam in collationem venire debeant, quod contra omnem iuris analogiam esse l. 10. l. 12. l. 16. C. de collat. docent. Et ita quidem, exantlatis obiectionibus, quod spero, firmo stat talo sententia mea, quod donatio simplex in hereditatem paternam non conferatur. Atque in hanc sententiam, vti annotavit Dom. de BERGER in *Oecon. Iur. Lib. II. Tit. IV. Thef. 51. not. 8. S. L. in causa Christian Gerssners und Consorten, contra Marien Gerssnerin, a Praefecto V. consulti, responderunt M. Jun. 1705. hac formula: Iedoch mit dieser Erklärung dass Klägers Principalin von ihrem Vater überkommenen und so viel sie per donationem simplicem erhalten vermittelst Eides anzuzeigen, und in gemeine Theilung zu bringen, nicht schuldig. Quorum iudicium in instantia appellationis secuta est Curia Prouinc. Witenbergensis Term. Visit. Mariae 1706. Pari modo F. V. D. Friderico Guilielmo Leisero, Magdeburgensi, interrogationem Senatus Haynensis, in causa Helenen Conradin und Consorten, Contra Iobann Benjamin Fincken, respondit interloquendo: Würde nun Bechl. dass seinem Vorgeben nach, die fol. verzeichneten Mobilien seinem Ebeuibe von dem Vater Christian Conraden, vor ihrer Vereblichung also schlechter Dinges verebret worden, bescheinigen, immassen ihm etc. zu thun obliegt, so ergeheth etc. similiter iudicauit Curia V. in*

causa

*causa Barbaren Dorotheen Hammerin, und Conf. contra
Annen Magdalenen Hammerin, Term. Michael. 1707.*
Et ita porro iudicavit summum Tribunal Cellense do-
nationes liberis a matre factas, in successione heredi-
tatis maternae non conferri, teste Ill. PUFENDORFIO
in obs. 171. in *Compromiss-Sachen Weyl. des Geb. Raths
und Landschafts Directoris, Ebrn Ernst Wilhelm, Frey-
herrn von Spörken und dessen nachgelassener, nunmehr
auch Verstorbener Wittwen, Dorotheen Elisabeth von
Steinberg hinterbliebener sämtlicher Erben, in puncto
verschiedener bey der Mütterlichen Erbtheilung
vorgekommener Streitigkeiten.*

ULB Halle
003 742 423

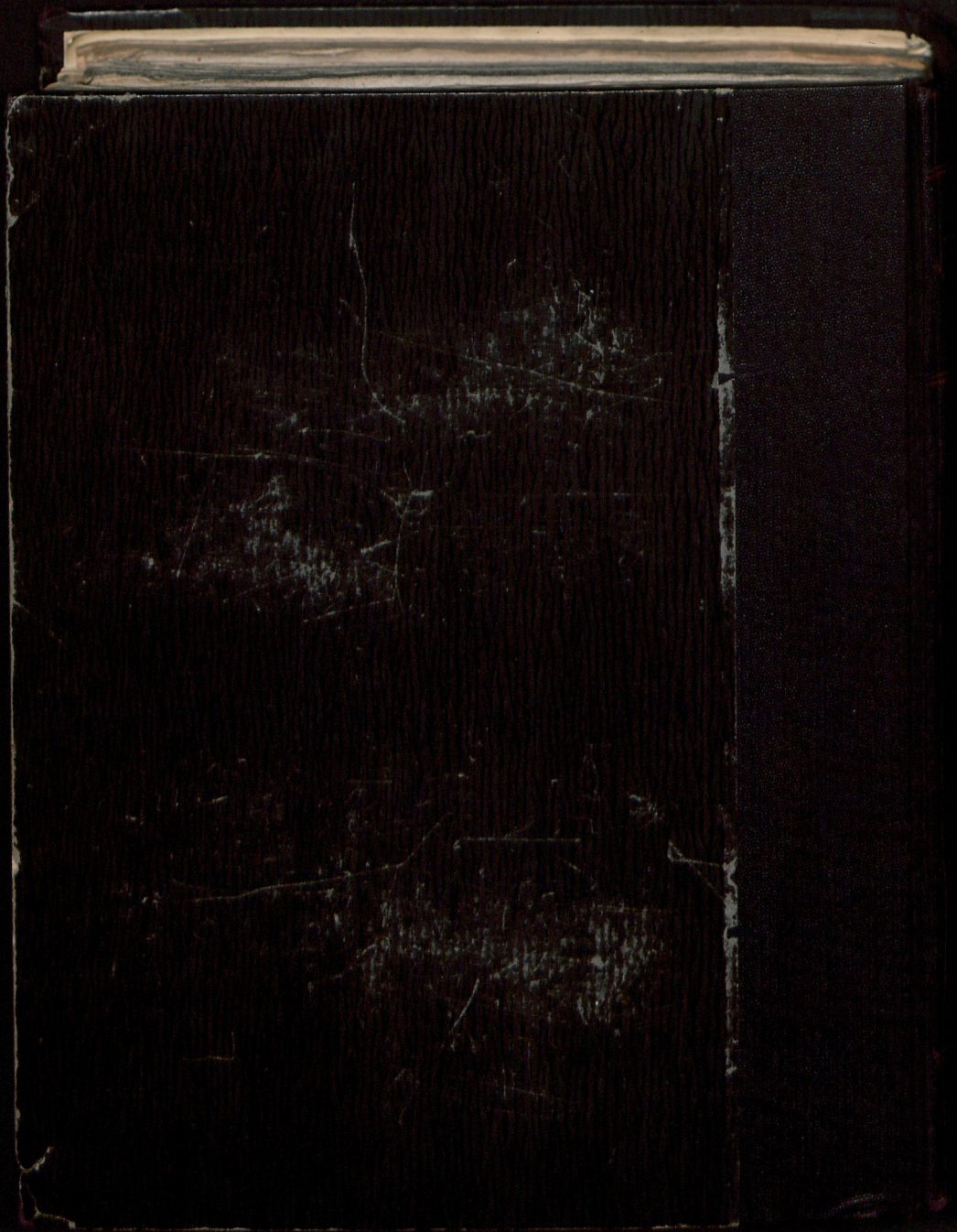
3

f

TA → OL

nur 13 Stück verknüpft

Pri. 59. num. 28.

1762,4^a

7

962 d

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
DONATIONE SIMPLICI
IN HEREDITATEM PATERNAM
NON CONFERENDA

QUAM
IN INCLVTA
ACADEMIA IVLIA CAROLINA
ILLVSTRIS IVRECONSVLTORVM ORDINIS
INDVLT V
PRO
CONSEQVENDIS SVMMIS
IN VTROQVE IVRE
HONORIBVS
IN IVLEO MAIORI
AD D. XVI APRILIS MDCCLXII
HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSUVETIS
PLACIDAE ERVDITORVM DISQVISITIONI
SVMMITIT
CAROLVS FRIDERICVS PAELIKE
VISMARIENS.

HELMSTADII
TYPIS VID. P. D. SCHNORRII,
ACAD. TYPOGE

6

